

de Jacht pzichter

Vakblad voor natuurtoezicht in Nederland

Uitgave van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht - Najaar 2017

Interim-bestuur

Penningmeester: Jaap van der Hiele
Secretaris: Peter van Tulden

Secretariaat/ledenadministratie

Beulakerweg 65, 8355 AC Giethoorn
telefoonnummer: 06-57444047
secretariaat@natuurtoezicht.nl

Bankrekeningen

NL30 RABO 0313 2131 94 t.b.v. PHB cursussen KNVvN
NL22 RABO 0115 7225 99 t.n.v. contributies/donaties KNVvN

www.knvvn.nl
info@natuurtoezicht.nl
K.v.K. 40477951

Lidmaatschap en donaties

Het lidmaatschap van de KNVvN staat open voor beëdigde Buitengewone Opsporingsambtenaren (boa's) die belast zijn met het toezicht in bos en veld. De contributie bedraagt € 65,- per jaar voor gewone leden. Niet-beëdigde toezichthouders kunnen de status van buitengewoon lid aanvragen. Na acceptatie bedraagt hun contributie € 45,- per jaar; inclusief een abonnement op 'de Jachtopzichter'. Opzegging van het lidmaatschap kan slechts tegen het einde van het verenigingsjaar (= kalenderjaar), mits schriftelijk en met in achtneming van een opzegtermijn van 4 weken. Ieder die niet in aanmerking komt voor het lidmaatschap maar die toch de belangen van het natuurtoezicht in Nederland wil ondersteunen, kan zich opgeven als donateur. De minimum donatie hiervoor bedraagt € 25,- per jaar.

Advertenties

Bedrijven of instellingen die willen adverteren in ons magazine, kunnen hierover inlichtingen krijgen bij het secretariaat.

Jaargang 29 - Najaar 2017

COVERFOTO: MIDDACHTEN, DE STEEG

In dit nummer:

- 3 Van de erevoorzitter
- 4 Vanuit het bestuur
- 5 Onderkaken gezocht?!
- 6 Jaarlijkse Schietdag
- 8 Biotooggids
- 10 Veldwaarneming - wespen?
- 14 Werkgever in beeld - Middachten
- 18 Stelselherziening IV
- 21 Samenwerking
- 23 Uitrusting
- 24 Onderscheiding – de Petrosino
- 25 Drones - handvatten
- 26 Stroperij – het onderzoek
- 28 PHB 2 – module Milieu specifiek
- 30 Verboden middelen
- 31 Jos den stroper – Eet smakelijk

Disclaimer

De inhoud van de Jachtopzichter is met grote zorg en zorgvuldigheid samengesteld. Artikelen worden vrijwel allemaal door deskundige derden, zoals juristen en medewerkers van Justitie, gecontroleerd. Aan de inhoud van dit vakblad zijn geen rechten te ontnemen. Uitgever, redactie en auteurs vrijwaren zich van elke aansprakelijkheid op claims naar aanleiding van schade en/of letsel, ontstaan door handelingen door derden gebaseerd op de inhoud van de Jachtopzichter.

Redactiecommissie:

Reinier Broeks, eindredacteur
redactie@natuurtoezicht.nl

Praktijkvragen

C.J. van Geel 06 - 53 67 72 05
c.j.wildschut@hetnet.nl

Regiobestuurders en leden

J. Wansinck 0172 - 408 620
wansinck48@live.nl

Regiopolitie en Boa's/ Actualiteit Groene wetgeving

J. Assink 06 - 10 04 17 64
joop.assink@politie.nl
H. Hoekerswever 06 - 52 30 36 28
herbert.hoekerswever@politie.nl

Redactie-adres

Zaalboslaan 59
6881 RG Velp
redactie@natuurtoezicht.nl

Vormgeving en Druk:

digidruk VANDENHUL 06 - 54 72 31 82
www.digidruk.com

Kopij inzenden voor 11 november 2017

Met trotse, tevens fiere groet!

KLAAR VOOR DE TOEKOMST

De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht heeft dynamische jaren achter de rug. Onder bezielende leiding van de kort geleden afgetreden voorzitter Ronald Voorehout, is de KNVvN in wat rustiger vaarwater gekomen: de ledenadministratie is op orde, de financiën geven minder zorg en de communicatie via de Berichtenservice, De Jachtopzichter en de Nieuwsbrief zijn op peil. De PHB-cursussen leveren onze leden en vakbroeders de benodigde professionaliteit. Kortom: onze Koninklijke vereniging is klaar voor een volgende stap. Een vereniging om trots op te zijn.

Haakse bocht

Toch was ik een beetje verbaasd over de laatste editie van De Jachtopzichter; een bestuur dat collectief en per onmiddellijk aftreedt? Een goede vriend van mij was Luitenant-generaal bij de Koninklijke luchtmacht. Hij vertelde mij eens dat, wanneer je ‘in formatie’ vliegt en je zou een haakse bocht in de lucht willen maken, een F16 dat technisch gesproken aan kan. ‘Door zo’n geintje krijg je wel 9 G¹ op je lijf, ongelofelijk veel pijn en je formatie ben je kwijt.’ De onderliggende boodschap: in het leven kan veel, maar het is niet altijd verstandig. Per onmiddellijk en met z’n allen aftreden is in bestuurlijke opzicht ook zo’n haakse bocht; het kán, maar het kost veel pijn en je formatie ben je kwijt. Hoe dan ook, het is gebeurd; gedane zaken nemen geen keer. En ik wil u niet de les lezen maar wél bij de les houden. Want de KNVvN moet weer ‘in formatie’ gaan vliegen.

Noblesse oblige

Voorts bedacht ik mij nog iets, namelijk met betrekking tot de naam van onze vereniging. Toen H.M. de Koningin in haar wijsheid besloot onze vereniging het recht toe te kennen om het predicaat ‘Koninklijk’ te voeren, was iedereen natuurlijk verheugd. Wij hebben dat ervaren als een eer en een lust. Maar weet dat lust maar één letter verschilt met last. Ik wil daarmee zeggen dat het dragen van zo’n predicaat ook verplicht. Of zoals de Fransen zeggen: “Noblesse oblige”, adeldom verplicht. Knoop dat in uw oren!

Nieuw gezicht

De komende periode is belangrijk voor onze vereniging. U gaat uit uw midden een nieuw bestuur én een nieuwe voorzitter kiezen. Kies een voorzitter met visie en lef. Kies iemand die het belang inziet van kwalitatief, hoogwaardig, justitieel afdwingbaar toezicht in het buitengebied, dat echt gaat behartigen. Groene boa’s zijn niet slechts gastheer in de natuur, maar vooreerst volwaardig buitengewoon opsporingsambtenaar in het groen. Kies iemand die in staat is de KNVvN in het Haagse speelveld een gezicht te geven. Dus kies uw nieuwe voorzitter met zorg; vooral niet overhaast. Het is niet erg om een paar maanden langer zonder voorzitter te zitten. Als Nederland het zo lang kon doen met een demissionair kabinet, dan moet de KNVvN het ook kunnen met een demissionair bestuur, toch? En hebt u hem gevonden, geeft de voorzitter dan de ruimte én de steun om onze vereniging uit te bouwen.

Opdracht

Aan u de opdracht om elkaar en de KNVvN te helpen. Stel persoonlijke doelen en belangen in dienst van de vereniging en zet u in om onze toekomst veilig te stellen. Wees trots op uw vak, op uw collega’s en op de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht.

Met trotse, tevens fiere en ‘groene’ groet,

Mr Robert S. Croll
Erevoorzitter

¹ Eén G is de zwaartekracht die de aarde op ons uitoefent, zodat wij door haar draaiing er niet vanaf geslingerd worden. Zou de aarde negen maal die hoeveelheid kracht, 9 G, op ons uitoefenen, dan kunnen wij niet meer op onze benen staan. Dan kunnen wij alleen nog maar plat en onbeweeglijk op de aardbodem liggen.

Vanuit het bestuur

Tijdens de laatste ALV – in juni 2017 – is, zoals bekend, het voltallige bestuur afgetreden. Iets wat door de leden met gemengde gevoelens werd aanvaard. Echter, het was tijd voor vernieuwing. Er is namelijk veel gebeurd in het recente verleden; zaken die de vereniging geen goed hebben gedaan. Met vertrekkende en teleurgestelde leden als gevolg; daarom is vernieuwing wenselijk.

Door het aftreden van het bestuur is gehoor gegeven aan de roep om verandering. De twee resterende bestuursleden – Jaap van der Hiele en Peter van Tulden – houden met de goedkeuring van de vergadering de lopende zaken draaiende. Zij bereiden de verkiezing van het nieuwe bestuur voor; onder begeleiding van de voorzitter van de commissie Tamminga en oud-bestuurslid, Ben Tamminga. Daar zijn ze druk mee bezig. Er zijn diverse aanmeldingen geweest en de eerste gesprekken met de kandidaten zijn achter de rug. Er wordt achter de schermen hard gewerkt om te komen tot een aantal kandidaten die zich beschikbaar willen stellen als bestuurslid.

Zodra hier meer bekend over is, zal iedereen hierover worden bericht via de digitale nieuwsbrief.

Ook wordt de laatste hand gelegd aan de PHB-cursus module 2. Deze zal uiterlijk eind oktober klaar zijn en er wordt inmiddels begonnen met het maken van plannen hiervoor. Houd de website in de gaten of neem contact op met phb@natuurtoezicht.nl (ook direct om groepen aan te melden). Indien er mensen zijn die module 1 nog moeten volgen, geen probleem, meld dat zodat deze ook gepland kunnen worden. De eventuele datums zijn te vinden op de website.

Voor alle andere zaken heeft het interim-bestuur besloten om alle vragen, opmerkingen, mededelingen, tips, et cetera, via de secretaris te laten lopen: secretaris@natuurtoezicht.nl.

Peter van Tulden, Secretaris

Nieuwe ledenservice: zoekertjes

Hebt u dingen te koop of bent u ergens naar op zoek? Maak dan gebruik van onze gratis zoekertjes. Het kan gaan om beroepsgebonden materialen maar ook om bijvoorbeeld honden. U kunt een gratis zoekertje online opgeven, maar eerst moet u wel een login aanvragen. Dat is vanwege de gevoeligheid van sommige beroepsgebonden materialen. Geef even aan of het zoekertje ook in De Jachtvizier mag worden geplaatst.

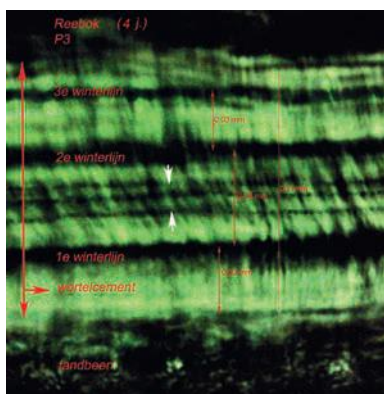
www.natuurtoezicht.nl/wp/ledenlogin/

Tekst: Reinier Broeks
Foto: Ton Richter

ONDERKAKEN GETRAUMATISEERDE REEËN GEZOCHT

Ton Richter is op zoek naar onderkaken van ree-, rood- en damwild dat hersteld is van een ernstig trauma; een gebroken poot, een schotwond of een forse hormonale stoornis (pruikenbok).

Richter is expert in leeftijdsbepaling van ree-, rood- en damwild. Hij maakt flinterdunne slijpplaatjes van tanden en kiezen en leest dan de 'jaarringen' af en bepaalt zo de exacte leeftijd van het dier. De jaarringen ontstaan door afzettingen op het wortelcement. Door het jaar heen ontstaan door verschillend voedsel (zomer, winter) en de bronsttijd (hormonaal) verschillende laagjes. Richter is de enige in Nederland die dat zo doet.

Bij toeval ontdekte Richter dat een ernstig trauma mogelijk een dusdanig grote hormonale verandering oplevert dat dat van invloed is op de afzetting op het wortelcement. Richter kreeg een reebok ter beoordeling waarbij hij op het slijpplaatje een sterke afwijking zag in het tweede levensjaar. Bij navraag bleek dat de vierjarige bok vermoedelijk was hersteld van een gebroken

poot of een loperschot. Hij had namelijk een kromme voorpoot. Korte tijd later kreeg Richter een onderkaak van een edelhert waarbij hij een soortgelijk verschijnsel constateerde. Ook bij dit hert was sprake van een ernstig trauma.

Als zijn bevindingen kloppen, dan is onderzoek naar leeftijdsbepaling en het levenshistorie van hoefdieren weer een stapje verder. Misschien is het wel een aanzet tot wetenschappelijk onderzoek.

U kunt onderkaken van geschoten hertachtigen (valwild is ook welkom) waarbij een hersteld trauma zichtbaar is, opsturen naar:

Ton Richter, Baambrugse Zuwe 8, 3645 AB Vinkenveen

Misschien wilt u eerst even contact voor overleg met Richter:

@: ton.richter@faunabeheer.info

☎: 06-4713 3716

🌐: www.faanabeheer.info

Foto: De microfoto van de derde premolaar (P3) van het wortelcement, met tussen de witte pijltjes de periode waarin het trauma zou zijn ontstaan.

Activiteitenagenda

2017/2018

■ 15 oktober – Hubertusmis in Doenrade

Locatie: St Jozef Parochiekerk Doenrade, Kerkstraat 42 in Doenrade. Aanvang: 10.00 uur. Een Hubertusmis ter gelegenheid van de opening van het jachtseizoen. De jachthoornblazers Rolduc zijn aanwezig en pastoor Houben zeggt de paarden, honden en andere dieren. Bert Deckx is zowel in als buiten de kerk aanwezig met zijn roofvogels.

■ 4 november – natuurwerkdag

Op zaterdag 4 november 2017 wordt door heel Nederland de grootste en gezelligste vrijwilligersactie in het groen georganiseerd! Vrijwilligers geven het landschap dan een onderhoudsbeurt. De Natuurwerkdag is een initiatief van LandschappenNL. Info: natuurwerkdag.nl

■ 5 november – Hubertusviering te Beckum

Locatie: R.K. Heilige Blasius te Beckum, Haaksbergerstraat 187, Hengelo. Aanvang 10.30 uur. Aalmoezener Anne Kramer draagt de kerkdienst in het Twentse dialect op. De jachthoorngroep Les Trompes de Quatre Vents en het kerkkoor verzorgen de muzikale omlijsting. Na de mis wordt uw jachthond door de aalmoezener gezegend.

■ 10 november - Gelderse Jachtopzichtersavond

Locatie: Otterlo. Aanvang 19.30 uur tot circa 23.00 uur. Een gezellige en informele avond met een hapje en een drankje; met een wedstrijdement erin vanwege de laserschietbioscoop. Aanmelden via knvvn.gelderland@natuuroezicht.nl. De kosten (€5) zijn af te rekenen op de avond zelf.

■ 9, 10 en 11 januari - De Groene Sector Vakbeurs

In de Evenementenhal Hardenberg beleeft op in januari de negentiende editie. Jaarlijks komen professionals uit de gehele groene sector op het driedaagse evenement af: van hoveniers, boomkwekers en tuin- en landschapsarchitecten tot beslissers binnen de gemeentelijke groenvoorziening. Info: booking.evenementenhal.nl

■ 30 januari t/m 4 februari – Jagd und Hund

In Dortmund presenteren meer dan 800 standhouders uit de jacht en visserij hun producten en diensten aan ruim 80.000 bezoekers.

Openingstijden: iedere dag van 10 - 18 uur. Voor navigatiesystemen: Rheinlanddamm 200, Dortmund. Info: jagd-und-hund.de

■ 9 t/12 maart – IWA Outdoor Classics

Locatie: Neurenberg, Duitsland. 's Werelds grootste beurs op het gebied van jacht, schietsport en uitrusting voor outdooractiviteiten.

■ 17 maart - Natuurschoonmaakdag

De derde zaterdag van maart, de dag waarop WBE's traditiegetrouw de schouders onder het opruimen van het zwerfvuil in hun werkgebied zetten.

Schietdag Ommeren

Het was al voorspeld: 100% kans op regen. Maar het mocht de stoere mannen van de KNVvN niet deren. De jaarlijkse Schietdag bij Kleiduiven Schietvereniging De Betuwe in Ommeren op 8 september jl. ging gewoon door. Acht regio's waren vertegenwoordigd door zestig schutters; een mooie opkomst. En de regen gaf de disciplines luchtpistool-, luchtbuks- en kleiduivenschieten een extra uitdaging. Weer eens wat anders. En zoals iemand opmerkte: 'Tussen de buien door was het gelukkig droog.'

Acht teams uit het hele land streden om de eer. Zoals gezegd, het weer was wat minder, maar de stemming zeker niet. De dappere mannen trotseerden wind en regen en wisten de kleiduiven en de rozen goed te raken. Het bleef spannend tot het laatste schot.

Na een uitgebreide lunch die beschikbaar is gesteld door de KNVvN, werd het middagprogramma ingezet met de wedstrijd over 25 duiven en luchtbuks- en -pistoolschieten. Het was een natte middag maar gelukkig zaten de griffiers droog onder partytenten zodat de scores naderhand nog leesbaar waren. Op de buksbaan deed mevrouw A. van der Heide mee; zij won een leuke prijs.

De jaarlijkse Schietdag is niet mogelijk zonder onze trouwe sponsors. Zij maakten het mogelijk dat we mooie prijzen hadden voor de winnaars en de verloting. Dank ook aan schietbaan De Betuwe; er was een mooi parcours gebouwd onder bezielende leiding van Cees Ploegmakers.

De sponsors:

Schietbioscoop Van Seventer, Harderwijk
 Palingrokerij De Vuntus, Van Wettum, Loosdrecht
 Somhorst Wapenmakers, Haaksbergen
 Hemker en Bekking, Herwijnen
 Slagerij H. Dorrestijn en Zn., Leersum
 Mets Jachthuis Hunting & Outdoor, Bunnik
 Fruitteeltbedrijf Theo Vernooij, Cothen
 Vis- en Wildrokerij Lens, Cothen
 Jachthuis Leimuiden, Jacob Konter, Leimuiden
 Graziani Gun Shop, Harderwijk

De dag werd afgesloten met een smakelijk dinerbuffet waarna iedereen met een goed gevoel naar huis ging.

Iedereen die heeft meegewerkt of heeft deelgenomen aan deze mooie dag: heel hartelijk dank en tot volgend jaar!

De schietcommissie
 Kors Pater, Jeroen van Eijk en Theo van der Horst

De uitslagen

Ochtendprogramma Teams

1ste plaats	Utrecht, 't Gooi	256,5 punten
2de plaats	Gelderland-Flevoland	241,5 punten
3de plaats	Zuid-Holland	218,0 punten
4 Zeeland		
5 Brabant-Limburg		
6 Afdeling Noord (GR, FR, DR)		
7 Overijssel		
8 Noord-Holland		

Algemeen individueel kampioen:

John Houtveen met 35 hagel, 39 buks en 39 pistool

Beste kleiduivenschutter:	Lubbert Botsinga met 36 van de 40 duiven
Beste luchtpistoolschutters:	S. Nijsing, N. de Groot en J. Dros alle drie 44 van de 48 punten
Beste luchtbuksschutters:	J. Houtveen, M. Visch, A. van Dorland en M. de Boer alle vier 39 van de 40 punten

Middagprogramma individueel

A-klasse (1 t/m 17)

1ste plaats	M. Zuydweg
2de plaats	J. Hasekamp
3de plaats	J. Mante

B-klasse (18 t/m 34)

1ste plaats	M. Wagenaar
2de plaats	W. Huis in 't Veld
3de plaats	A. v.d. Heide

Luchtbuksschieten

1ste plaats	A. v. Dorland
2de plaats	M. Visch
3de plaats	mevrouw A. v.d. Heide

Luchtpistoolschieten

1ste plaats	H. Postma
2de plaats	P. v. Moerkerke
3de plaats	T. Cuppens

Tekst en foto's: Reinier Broeks

Biotoopgids

De tweede editie van de Biotoopgids is uit. Auteur Paul Geurts (1952) heeft met steun van de Provincie Limburg en de KNJV de eerste uitgave uitgebreid en tot een ware vraagbaak voor jagers en jachtopzichers gemaakt. Een praktisch handboek om voor kleinwild een optimale biotoop te creëren; met de huidige situatie als uitgangspunt. Geurts over zijn Biotoopgids: 'Het boek is voor iedereen die inziet dat de wildstand achteruitgaat en daar wat aan wil doen.'

Cultureel evenwicht

Geurts beperkt zijn adviezen tot ree, haas, fazant, wilde eend en konijn. Hij beschrijft het ree, maar: 'Het gaat gewoon goed met het ree dus qua biotoopverbetering heeft dat geen aandacht nodig. En sowieso profiteert het ree mee van de verbeteringen voor de andere wildsoorten. Nee, het ree redt zich wel.' Voor de andere soorten streeft Geurts naar een gevarieerde natuur waarin predatoren kort gehouden worden. Geurts wil natuurvolgende biotoopverbetering. Hij praat niet over een natuurlijk evenwicht maar over een cultureel evenwicht. 'De leefomstandigheden voor het wild moeten goed zijn, wil je kunnen blijven jagen.' aldus Geurts.

Planning

De Biotoopgids gaat over biotoopverbetering: meer wild door meer natuur. En dat dan samen weer op een verstandige manier benutten. Al pratende over zijn boek legt Geurts uit hoe biotoopverbetering praktisch in zijn werk gaat. Eerst inventariseren, dan analyseren, en je doel(en) stellen. En vervolgens maatregelen nemen om tot het doel te komen. Geurts: 'Je moet dus goed over je doel nadenken en een visie ontwikkelen op hoe dat doel te bereiken.'

Praktijk

Om biotoopverbetering te realiseren moeten keuzes gemaakt worden. Geurts: 'Je moet keuzes maken over aanplant en beheer van bosjes, van bosranden, houtsingels en struwelen. Wat voor boom- en struiksoorten wil je hebben, hoe beheer je rietkragen en leg je faunaranden aan. Welke gewassen en groenbemesters kies je? Hoe zit het met wet- en regelgeving en subsidies?' De Biotoopgids helpt op een praktische manier een praktijkplan op te zetten voor een maximaal eindresultaat.

Genieten

Geurts verkocht zijn assurantie kantoor om zich volledig op zijn Stichting Biotoopbeheer te kunnen richten. Hij geeft voorlichting en advies aan jagers en boeren die niet in aanmerking komen voor gesubsidieerd natuurbeheer.

Geurts is een jagende natuurliefhebber met boerenbloed in zijn aderen. Als twaalfjarige ging hij voor het eerst mee op jacht. Jachtopzichter Jup Knols, vermaard natuurkenner, werd zijn leermeester. Door Knols is Geurts het belang van de jachtopzichten gaan zien en ze gaan waarderen. Jachtopzichten zijn natuurbeheerders en toezichthouders tegelijkertijd. Door hun werk stellen ze anderen in staat mee te genieten van de natuur. Want genieten staat bij Geurts voorop.

Schouderblad

In verenigingsblad 't Sjtiegelke van Heemkundekring Houthem, schrijft Fons Heijnsens in zijn artikel Stropers- en familiedrama's in Houthem, 100 jaar geleden over de familie Knols. Een spannende anekdote gaat over Jup Knols: Eind juni 1924 werd de jachtopzichtenfamilie Knols weer geconfronteerd met de gevaren van de uitoefening van hun beroep; in een tijd dat stroperij veel voorkwam. De jachtopzichten, tevens onbezoldigde ambtenaren van de politie, Sjeng Linckens en Jup Knols, die beiden in dienst waren bij de grafelijke familie d'Ansembourg in Strabeek, waren 's nachts op surveillance in de bossen. Toen zij plotseling een schot hoorden - van waarschijnlijk een stroper - gingen zij beiden afzonderlijk op onderzoek uit. Na een poos dacht Linckens in de duisternis de stroper te zien, ging met een revolver in de hand op hem af en wilde hem arresteren. Het bleek echter Knols te zijn, die

Sjeng Linckens voor de stroper aanzag. In de consternatie struikelde Jup Knols en Sjeng Linckens viel boven op hem, waarbij de revolver afging en Knols onder het rechterschouderblad door een schot werd getroffen. Jup Knols werd naar het ziekenhuis in Heerlen vervoerd, waar de kogel werd verwijderd.

Bestellen

De verkoopprijs is € 19,95; de verzendkosten zijn € 4,80. Het boek is te bestellen door overmaking van € 24,75 op rekeningnummer NL25 INGB 0006 3013 69 ten name van Stichting Biotoopbeheer, Valkenburg. Vermeld in de omschrijving duidelijk uw adresgegevens. Na betaling wordt de Biotoopgids per omgaande opgestuurd.

In 1973 behaalde Geurts het Jagersbrevet, in 1975 gevolgd door de Jägerprüfung (Duitsland). In 2002 behoorde hij tot de eerste groep in Limburg die de cursus agrarisch natuurbeheer volgde. Cees Veerman, minister van het toenmalige Ministerie van LNV, overhandigde hem het certificaat 'Erkend Natuurbeheerder'.

Jagen.nl presenteert

Jagersagenda & Jachtalmanak 2018

Ook leuk om cadeau te geven!

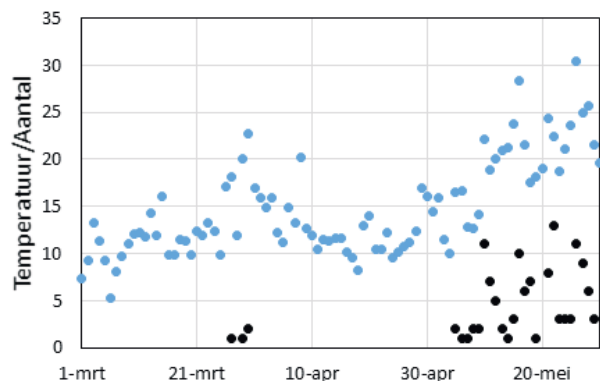
Verkrijgbaar via de betere jachtspécialzaak
of via www.jagen.nl/jagersagenda

Van hemelhoog juichend naar dodelijk bedreefd

Het zal niemand zijn ontgaan, afgelopen voorjaar: wespen, overal wespen, in huis, rond drinkvijvertjes, zoekend onder de dakrand, knagend aan bankjes en half verrotte stammen (Foto 1). Allemaal koninginnen die hun overwintering hadden overleefd en met de stijgende temperaturen actief werden. Actief te lezen als: bezig een kolonie te stichten. Met genoeg zag ik het aan. Tegen beter weten in rekende ik me al rijk: eindelijk, eindelijk zouden we een jaar krijgen met supraantallen wespen! Hoe zouden de wespenevengelingen, die het moeten hebben van wespenlarven, daarop reageren? Een kleiner activiteitsgebied misschien, want waarom ver vliegen als je het voedsel dichtbij voor het uitgraven hebt? Meer paren die tot broeden zouden overgaan, een beter broedsucces? De wespenevengelingen die we de afgelopen jaren met een datalogger hadden uitgerust, waren ondertussen op weg naar de broedplaatsen (komend vanuit West-Afrika), en stuurden af en toe een smsje waar ze uithingen (echt waar). Van een aankomende 'wespenplaag' hadden zij geen weet.

Michael Archer wist beter

Maar zo pakte het niet uit. Dat had ik kunnen weten. Al in de jaren tachtig had Michael Archer, een Britse wespenevengeling met een geweldige staat van dienst, uitgeknobbeld dat de productie van koninginnen honderdvoudig kan verschillen van jaar tot jaar. En geheel tegen de verwachting in: een voorjaar met heel veel koninginnen gaat vrijwel altijd gepaard met een zomer zonder (of althans heel weinig) wespen, en omgekeerd. Laat dat nu precies zijn wat er in 2017 gebeurde. De koninginnen begonnen voortvarend. Al op 3 april vond ik het eerste nestje van een Saksische wesp in een nestkast, eerder dan ooit tevoren (meestal pas in laatste week van april, of eerste week van mei). De koningin zelf was druk bezig met de constructie. De diameter van het omhulsel groeide van 32 mm op 3 april naar 45 mm op 12 april. Op die laatste datum was gelijk het einde ingeluid, want het nestje was bepikt door een koolmees. De vroege start viel samen met een warmtepiek eind maart en begin april (Figuur 1). Koninginnen worden actief zodra in het voorjaar de maximumtemperatuur boven de 20 graden Celsius komt (soms bij lagere temperaturen). Als dat erg vroeg in het voorjaar gebeurt, kunnen ze lelijk op de koffie komen omdat de kans groot is dat er later nog stevige koudeperiodes zullen optreden. En ja hoor, de wind draaide naar het noorden en bracht de rest van de maand koude lucht. Het KNMI spreekt dan van 'fris' en 'vrij koud', maar de veldman weet wel beter: kleumen, dikke jas en handschoenen!

Figuur 1. Maximumtemperatuur in voorjaar 2017 (blauw) en aantal waargenomen koninginnen (zwart) in West-Drenthe (gegevens voor Eelde, KNMI). Stijgende temperaturen doen koninginnen uit hun overwintering ontwaken, maar een daaropvolgende temperatuurval kan tot forse sterfte leiden.

Koninginnen in de problemen

Voor koninginnen is het nóg erger, zo'n koudeperiode. Ze staan er in het begin immers alleen voor. Ze moeten een nestplek vinden, hout knagen en met de pulp (vermengd met speeksel) het voetje, de steel (in vaktaal petiolus), de cellen en het omhulsel van het beginnestje maken, in elke cel een ei leggen (die na ongeveer vijf dagen uitkomt, maar bij koud weer kan dat langer duren), en de larven van eten voorzien (waarvoor ze moet jagen) en warm houden totdat de larven verpoppen en de eerste lading werksters het licht ziet. Dat duurt bij elkaar ongeveer een maand. De werksters – de naam zegt het al – nemen vervolgens het werk van haar over en onderhouden het nest, bouwen nieuwe cellen, jagen en voederen de larven. De koningin hoeft alleen nog maar eieren te leggen, eieren die de voorafgaande herfst zijn bevrucht en dus steriele werksters opleveren. Die eerste maand van een wespencyclus is penibel. Er gaat meer mis dan goed, zelfs als de omstandigheden gunstig zijn. Dat waren ze echter allerminst in afgelopen april, vandaar de abrupte verdwijning van de vroege starters.

Nieuwe poging gefnuikt

Begin mei kwam een tweede golf van koninginnen tevoorschijn (Foto 2), en die kreeg vaart toen de maximumtemperaturen boven de 20 graden Celsius uitkwamen (vanaf 11 mei). Rond die tijd had iedereen de mond vol van de wespen (plus de onvermijdelijke paniecreactie: we gaan een wespenplaag tegemoet). En inderdaad, er was niet aan te ontkomen: waar je ook keek, zoekende wespen. Binnen de kortste keren verschenen overal nestjes aan balken in de schuur, onder het dak, in nestkasten, in muizengaten ... De nestjes groeiden snel naar een diameter van 50-60 mm, gewoonlijk goed voor een raatje van 35 mm met rond de 90 cellen. Dat stadium werd in de loop van juni bereikt en leek de opmaat voor een explosieve groei. Niets was minder waar.

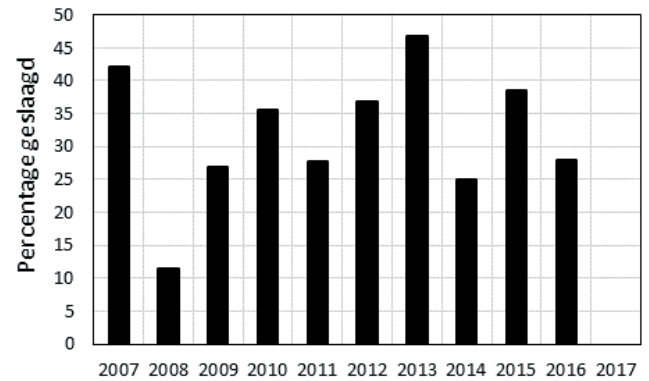

Foto 2. In het vroege voorjaar komen de koninginnen tevoorschijn. Ze gaan op zoek naar een geschikte plek voor de kolonie. Hoornaars en Saksische wespen maken vaak gebruik van nestkasten. Het is echter een fabeltje dat ze daarbij de mezen of vliegenvangers verdrijven. Het is omgekeerd: mezen en bonte vliegenvangers pikken de beginnestjes van wespen kapot en nemen de kast over. Deze broedende bonte vliegenvanger heeft niets te vrezen van de hoornaarkoningin; ze bracht zeven jongen groot. Boswachterij Smilde, 7 mei 2017.

Geen van de door mij gevolgde nesten kwam verder dan dit beginstadium. In enkele weken tijd waren alle nesten verlaten en de cellen leeg; van de koninginnen geen spoor. Weg wespen, weg 'dreiging' van een wespenplaag. Jammer!

Terugkoppelingsmechanisme

In 2016 waren zeer veel koninginnen geproduceerd, deels doordat de volken bij het zachte herfstweer tot ver in november konden doorgroeien. Daar zijn echter kosten aan verbonden. Hoge aantallen zijn een tafeltje-dekje voor parasieten, parasitoïden en ziektekiemen (schimmels, virussen). Die erfenis komt in de daaropvolgende winter en lente tot wasdom, soms abrupt als de temperaturen extreem schommelen of er veel regen valt. Die laatste twee factoren hoeven niet per se fnuikend te zijn, maar in combinatie met microben, parasieten en ichneumonide sluipwespen kan het opeens snel gaan. Dat is vermoedelijk in 2017 het geval geweest, gezien althans de schaal waarop de wespen verdwenen en het korte tijdsbestek waarin dit gebeurde (samenvallend met veel neerslag in de laatste week van juni en in juli; Foto 3). De mislukte wespennesten vertoonden allemaal hetzelfde beeld van dode werksters, afwezigheid van koningin, schimmels en aangetaste larven. Van zeventien door mij gevolgde volken van de Saksische wesp kwam geen enkele verder dan het beginraatje (Figuur 2); 100% uitval dus, iets wat ik in de periode 1974-2017 alleen in 1978 en 1997 had meegemaakt.

Figuur 2. Percentage succesvolle volken van Saksische wesp in nestkasten in West-Drenthe in 2007-2017 (gebaseerd op 12 tot 47 nesten per jaar). Het succespercentage varieerde van 0 tot 47% per jaar.

Foto 3. Beginnestje van Saksische wesp, met larven in het vijfde (en laatste) stadium, en drie ingekapselde cellen. De larven doorlopen vijf stadia, waarvan de laatste twee stadia herkenbaar zijn aan het feit dat de larve zich naar het centrum van de raat keert (kop wijst naar binnen, hier goed te zien). De verpoping duurt twee weken alvorens de wesp tevoorschijn komt (maar langer bij koude). Berkenheuvel, 13 juni 2017. Op 5 juli trof ik dit nest verweesd aan.

Foto 1. Koninginnen van de Saksische wesp knagen hout van een staatsbosbeheerpaal in boswachterij Smilde, 17 mei 2017. Een knaagsessie duurt enkele minuten. Op enigerlei moment kon deze paal vijf koninginnen bevatten, verantwoordelijk voor de langgerekte knaagsporen op het hout. Gewone wespen halen hun pulp uit verrot hout, wat hun nesten en raten een gele kleur geeft (in plaats van grijs, zoals bij rode, Saksische en Duitse wespen).

En die wespdiëven dan?

Gek genoeg, in het licht van bovenstaande, deden de wespdiëven het in 2017 goed. Wat maar aangeeft dat het exceptioneel goed aangepaste vogels zijn, die zelfs bij een ingestorte wespstand nog voldoende voedsel weten te vinden. In 2017 waren dat voornamelijk nesten van de gewone wesp, een soort met een lange cyclus die tot in de herfst actief kan blijven. De aangebrachte raatjes waren in juli en begin augustus (de jongentijd van wespdiëven) nog klein, een duidelijke aanwijzing dat de wespen het moeilijk hadden en dat de kolonie-omvang maar traag groeide. In de loop van augustus vond ik ook grotere raten op de nesten (Foto 4). Kennelijk waren de overlevende wespen door de moeilijke periode heen en werd snelle groei mogelijk. De wespdiëven waren het wespdal doorgekomen met de overlevende (veelal kleine) wespbroedjes, kikkers, nestjonge zangvogels en hommels. Zo snel zijn wespdiëven niet van de wijs te brengen. Totale uitval van broedsels van wespdiëven is dan ook heel zeldzaam (denk aan 1978 en vooral 1997). In dat rijtje is 2017 dus niet terecht gekomen!

Tekst en foto's: Rob Bijlsma

Foto 4. Jonge wespdiëf op de leeftijd van 37 dagen met deels gevulde krop, een krappe week voor het uitvliegen, op zijn nest in Berkenheuvel, 22 augustus 2017. Zijn jongere nestgenoot legde eind juli het loodje (voedselschaarste). De leeggegeten raat is van een gewone wesp en heeft een diameter van 140 mm. Een raat van deze omvang telt ongeveer 1200 werkstercellen; een larve weegt gemiddeld 0,15 gram (natgewicht), totaal dus ongeveer 180 gram. Dat is genoeg eten voor de hele dag. Wie goed kijkt ziet naast de raat donkerbruine propjes, de resten van een hommelnest.

Boa-werkgever in beeld

Landgoed Middachten in De Steeg heeft een rijk verleden. Al in de 12de eeuw wordt er melding gemaakt van dit bijzondere 'vrij goed'. Oorspronkelijk was het gebouwd als versterkt huis met grachten en dikke muren waarachter de bewoners zich bij aanvallen veilig konden voelen. Maar in 1673 werd het kasteel door de Fransen verwoest waarna het werd herbouwd en zijn huidige vorm kreeg. Franz Graf zu Ortenburg (1953) is de 25ste heer van Middachten, eigenaar en beheerder van het landgoed.

Age Fennema

De werkgever

Voor de hedendaagse bedrijfsvoering van deze historische omgeving is rentmeester Age Fennema verantwoordelijk. Fennema heeft een grote diversiteit van aandachtsgebieden en werkzaamheden. Aansturen van personeel, verpachten van jachtrecht en landbouwgronden, bos- en natuurbeheer, hoogwater in de uiterwaarden, promotie van het landgoed, relatiebeheer, overleg met belangenorganisaties en samenwerkingspartijen zoals de gemeente, landgoed Twickel en Natuurmonumenten; het is een meer dan dagvullende taak. Fennema was trouwens een van de eersten die de boa-werkgeverscursus van de KNVvN volgde. Hij hecht aan goed werkgeverschap en wil daarom weten wat de rechtspositie van zijn boa is; wat zijn zijn rechten en plichten. En wil ook weten wat er van de werkgever wordt verwacht. Fennema: 'De boa-werkgeverscursus is heel waardevol. Het geeft inzicht in nieuwe wet- en regelgeving. En in het contact met

andere aanwezige werkgevers vertelden we elkaar hoe we met bepaalde zaken omgaan. In ons geval: onze boa is vuurwapendragend. Hoe ga je daar als werkgever mee om? En ieder jaar maken we daarover opnieuw een afweging: wel of geen vuurwapen.'

Boa

Henri Kleijer is vuurwapendragende boa, jachtopzichter en bosbaas op Middachten. Voor de jacht is hij jachtmeester en jaagt met de jagers mee. Kleijer is verantwoordelijk voor de 400 hectare bos van Middachten, de hagen in de uitwaarden, de buitentuin, het park en alle lanen. Daarnaast voert hij de groene wetten uit en ziet toe op de openstellingsvoorwaarden van het landgoed. Kleijer heeft een afgeronde agrarische mbo-opleiding, aangevuld met allerlei bosbouw- en flora- en faunacursussen. De vader (ook graaf) van graaf Zu Ortenburg was bosbouwer. Kleijer heeft het voorrecht gehad om ruim tien jaar met hem samen te werken en het vak te leren.

Borchkeppel

Een goed voorbeeld van de veelzijdigheid van het werk van Fennema zijn de werkzaamheden rondom het verplaatsen van boerenbedrijf 'hoeve Borchkeppel' in Ellecom. De huidige locatie van het melkveebedrijf is te dicht bij de kwetsbare bronbossen van Middachten gesitueerd. De nieuwe plek moet passen in de stijl van het landgoed en tegelijkertijd kansen bieden voor een toekomstbestendig boerenbedrijf. Op de nieuwe locatie krijgt het melkvee meer ruimte en wordt er energiezuiniger en duurzamer gewerkt. Het uiteindelijke resultaat is een pachtboerderij die past bij het monumentale karakter van Middachten en bijdraagt aan de instandhouding van het landschap. Op de oude plek van Borchkeppel is de ontwikkeling van nieuwe natuur mogelijk en in de nabijheid worden een poel en een natuurstrook aangelegd.

Visie

Project Borchkeppel laat zien dat beslissingen die de graaf en Fennema nemen, van grote invloed zijn op de verre toekomst. Dat vraagt van de beslissers veel ervaring, maar vooral visie en lef. De graaf wil op termijn het landgoed overdragen aan de 26ste heer van Middachten met het behoud van het landschap en de cultuurhistorische waarden. Het effect van het kappen van een oude beuk en het planten van een nieuwe, is pas na vele jaren zichtbaar en heeft zijn invloed op de omgeving dan inmiddels doen gelden. 'Even wat anders bedenken' kan dan niet meer.

Takenpakket

De eisen aan en de belasting van de boa zijn tegenwoordig zwaar. Een keer per maand IBT-training, een maal per jaar PHB-opleiding (permanente her- en bijscholing); om het vol te houden moet de boa wel veel passie hebben voor zijn vak. Fennema ziet een steeds verdere afname van het aantal boa's. En de politie neemt nauwelijks taken over. Dat baart hem zorgen. In de regio (Veluwezoom, red.) is wel een overleg tussen politie, boa's en werkgevers gestart, om in ieder geval de communicatie naar een hoger plan te trekken. Verder zou volgens Fennema de overheid bij moeten dragen in de kosten voor de bonnenboekjes, het dienstwapen en het Boa Registratie Systeem, het BRS. Die kosten liggen nu bij de werkgever die daardoor betaalt voor overheidstaken. Eigenlijk zou de boa helemaal niet ingezet moeten worden voor overheidstaken.

Verstoringen van de openbare orde

Fennema: 'We hebben geregeld te maken met afvaldumping: drugsafval, asbest, autobanden. De bereikbaarheid bepaalt het gemak waarmee afval wordt gedumpt. Het landgoed wordt doorsneden door de A348. Afval wordt over de vangrail gekieperd; het is

slechts een kwestie van seconden en Middachten heeft er weer een probleem bij. Ook voor stropers biedt de A348 mogelijkheden. Het is vrij eenvoudig om vanaf de snelweg te schieten. Kofferbak open, ree erin en weg zijn ze.' Het weekendtoezicht is in samenwerking met landgoed Twickel prima geregeld, volgens Fennema. 'We zijn elkaars burens en hebben dezelfde problematiek.' Bij hoogwater is er meer inzet van boa's om toezicht te houden op het afgesloten gebied. Er zijn veel mensen die de afzetting negeren.

Uitzendbureau

Tot slot heeft Fennema nog wat aanvullende opmerkingen: 'Het profiel van onze boa: betrouwbaar, niet bang, gastvrij en veelzijdig. Er wordt steeds meer een beroep gedaan op de zachte kwaliteiten van de boa. En de overheid heeft nog steeds niet goed in de gaten wat een boa allemaal doet. Onlangs heeft Gedeputeerde van de provincie Gelderland Jan Jacob van Dijk (CDA) ons bezocht en heeft hij de veelzijdigheid van de boa kunnen zien. Misschien dat dat een beetje geholpen heeft. Maar het probleem blijft dat steeds meer werkgevers stoppen met het in dienst nemen van boa's, na pensionering van de laatste. Er komen nauwelijks nog nieuwe bij. En een uitzendbureau voor boa's mag vanuit de wet- en regelgeving helaas niet.'

Tekst: Reinier Broeks

Foto's: Ad van Beurden Fotografie, Middachten,
Reinier Broeks

Dit prachtige kolossale hert is tijdens de bronst gefotografeerd op Nationaal Park De Hoge Veluwe. Fotograaf Bertus Kelderman over zijn trofee: 'Dit formidabel sterke hert liet zich maar een keer zien. Dat was voor mij voldoende om hem op de gevoelige plaat vast te leggen en toe te voegen aan mijn mapje 'bijzondere ontmoetingen.'

Zin en noodzaak van een ‘Stelselherziening geweldsaanwending door politieambtenaren’ (deel 4)

EVENALS VORIGE, MAAKT DIT ARTIKEL ONDERDEEL UIT VAN EEN VERVOLGSERIE OMTRENT DE ‘STELSELHERZIENING GEWELDSAANWENDING DOOR POLITIEAMBTENAREN’.

Eerder al hebben wij benoemd dat deze vervolgsérie de zienswijze is van strafrechtadvocaat mr. J.P. van Barneveld. In dit artikel wordt gesproken over politieambtenaren. U kunt hiervoor ook buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) lezen. In mei 2016 heeft mr. Van Barneveld een uitgebreid artikel geschreven in ‘Tijdschrift voor Sanctierecht onderneming’ (straf- en bestuursrechtelijke handhaving van financieel-economisch recht). In uw vakblad informeren wij u hieromtrent door middel van vermelde artikelen, dit mede gelet op het feit dat het ook boa-gerelateerd is.

Naar ons idee is het naïef te veronderstellen dat boa’s niet met geweldsaanwending en de daarop volgende procedure(s) van doen krijgen. Er over gelezen hebben of zelf het onderwerp zijn van een (lang) slepende juridische procedure, maakt een wereld van verschil. Alleen al het feit dat u als boa de status van verdachte wordt toegekend, zal grote impact hebben en een aanslag kunnen zijn op uw rechtvaardigheidsgevoel.

Toch menen wij u hierop attent te moeten maken. Uit onderstaande blijkt hoe het rechtspositioneel is gesteld met opsporingsambtenaren wanneer zij geweld hebben aangewend. De auteurs beseffen dat het wellicht als zware juridische kost wordt ervaren, echter in deze termen vindt er wel beoordeling plaats wanneer een opsporingsambtenaar bijvoorbeeld heeft geschoten. Vooral het ‘aanvaarden van een aannemelijke kans op de gevolgen’ is cruciaal.

Vrij vertaald geven dit en eerdere artikelen u inzicht ten aanzien van hoe het optreden bij geweldsaanwending van een opsporingsambtenaar wordt beoordeeld. Althans, op welke manier dit optreden tegen het licht wordt gehouden.

In het laatste artikel, de zomereditie, hadden wij u toegezegd in het najaar 2017 aandacht te zullen schenken aan de juridische knelpunten.

Knelpunten:

In eerdere artikelen hebben wij al aangegeven dat politiemensen, die in de uitoefening van hun functie geweld hebben gebruikt, op grond van de Aanwijzing handelswijze geweldsaanwending (politieambtenaar) in beginsel worden aangemerkt als getuige. De status van getuige is – bij gebrek aan beter – voor betrokken politiefunctaris gevoelsmatig zeker prettig. Deze regeling is echter vooral een typisch politiek compromis; deze getuigenstatus biedt politiemensen geen daadwerkelijke rechtsbescherming. De getuigenstatus kan op ieder moment wijzigingen; bijvoorbeeld na gegrondverklaring van een klacht ex artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering. De politieambtenaar

wordt dan alsnog een verdachte als iedere andere, die aannemelijk zal moeten maken dat hem/haar een beroep op een rechtvaardigings- of schulditsluitingsgrond toekomt. Bovendien leidt deze politieke oplossing tot tal van praktische problemen omdat deze eigenlijk niet past in het strafvorderlijke systeem.

Zo heeft een verdachte rechten. Bijvoorbeeld op inzage van stukken. Hij kan ook op grond van artikel 182 van het Wetboek van Strafvordering de rechter-commissaris verzoeken om onderzoekshandelingen te verrichten. Dat laatste is essentieel indien de verdachte van mening is dat een onderzoek ondeugdelijk, éézijdig of niet objectief wordt uitgevoerd. Overigens heeft een getuige deze rechten niet.

Ook de inzet van strafvorderlijke bevoegdheden door de Rijksrecherche of het VIK (afdeling: Veiligheid Integriteit Klachten) is soms problematisch, aangezien daarvoor noodzakelijk is dat er een verdachte is, dan wel sprake is van een verdenking van een strafbaar feit. Wanneer een politiefunctaris – al dan niet na een klacht ex artikel 12 SV – wordt vervolgd na een geweldsaanwending, verdwijnt ‘het geborgen gevoel’ van de getuigenstatus als sneeuw voor de zon. In de meeste gevallen is een bewezenverklaring wegens (zware) mishandeling, doodslag, dan wel poging daartoe, geen probleem. De politiefunctaris heeft het incident op grond van artikel 17 van de Ambtsinstructie zelf moeten melden. In de meeste gevallen staat vast dat er geweld is gebruikt en door wie. Opzet kan in de regel – al dan niet ‘via de band’ van voorwaardelijke opzet – worden bewezen. Ten aanzien van een (poging) doodslag komt de rechter, afhankelijk van de omstandigheden van het geval, soms tot het oordeel dat de kans dat er een geofend schutter, die een persoon primair niet heeft willen doodschieten en op niet vitale delen heeft gericht, die persoon toch dodelijk raakt, niet aanmerkelijk te noemen is. Echter zal over het algemeen wanneer er sprake is van het schieten met een vuurwapen op een persoon, ook als is gericht op niet-vitale delen (zoals benen), bewezen worden dat dit een kans op zwaar lichamelijk letsel oplevert en dat die kans naar algemene maatstaven ook aanmerkelijk te noemen is. Politiemensen

horen, als geoefende, IBT-gecertificeerde schutters, dat risico te kennen en als ze ondanks die wetenschap toch ervoor kiezen te schieten, dan zal in de regel kunnen worden aangenomen dat de betreffende politiefunctaris bewust de aannemelijke kans aanvaardt dat het gevolg van zwaar lichamelijk letsel zou kunnen intreden. Uit onderzoek is gebleken dat stress door bijvoorbeeld (doods) angst, niet tegenstaande opleiding en training, weldegelijk van grote invloed is op het beoordelingsvermogen en de schietvaardigheid van politiefunctionarissen.

Mr. Van Barneveld is er van overtuigd dat neurowetenschappelijke inzichten bij geweldsaanwendingen door politiefunctarissen buitengewoon relevant en interessant zijn, zeker voor het bepalen hoe politiefunctarissen het best getraind kunnen worden om hen voor te bereiden op extreem stressvolle situaties. In zijn artikel omschrijft mr. Van Barneveld de neurowetenschappelijke discussies die onderwerp zijn bij beoordelingsmomenten. Wij omschrijven deze verder niet en volstaan met het benoemen hiervan. Wel belangrijk om te weten is dat dat bij de strafrechtelijke beoordeling van politiemensen die geweld hebben aangewend, de zogenaamde Garantstelling een rol speelt. In de rechtspraak wordt – terecht of onterecht – aangenomen dat van politiemensen kan worden gevergd dat ze in precare situaties – meer dan een gewone burger – zelfbeheersing en tactisch inzicht hebben en in staat zijn afgewogen beslissingen te nemen.

Terzijde:

Het feit dat politiemensen moeten handelen en beslissen onder stress in een zeer korte tijdspannen is voor de verdediging overigens wel relevant. Het blijkt in dat soort situaties vaak lastig om – in ieder geval achteraf – precies te reconstrueren hoe men tot die beslissingen, bijvoorbeeld om het vuurwapen ter hand te nemen en vervolgens te schieten, is gekomen en / of men alternatieven heeft overwogen en zo ja, welke. Ook feiten en omstandigheden als wat men precies heeft geroepen, hoeveel tijd er zat tussen het ene schot en het andere, wat de afstand was tot de verdachte, etc. is in de regel moeilijk te reconstrueren voor politiemensen die onder stress hebben moeten handelen. Het spreekt voor zich dat dit de verdediging behoorlijk parten kan spelen, bijvoorbeeld bij het aannemelijk maken dat een beroep op noodweer voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Bij een bewezenverklaring van (poging) doodslag of zware mishandeling resteert de politiefunctaris die geweld heeft gebruikt ter aanhouding, een beroep te doen op de rechtvaardigingsgronden, wettelijk voorschrift en ambtelijk bevel. Het handelen wordt dan getoetst aan de Ambtsinstructie en artikel 7 van de Politiewet. Bij schieten ter aanhouding zijn bijvoorbeeld artikel 7 lid 1 onder a en b van de Ambtsinstructie van belang. In andere gevallen gaat het in de regel om een geweldsaanwending ter verdediging van de politiefunctaris zelf en / of anderen tegen een

(vermeende) ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding of een onmiddellijk driegend gevaar. In dat geval ligt een beroep of noodweer(-exces) dan wel putatief noodweer voor de hand.

Uit vorenstaande moge blijken dat bij de aanwending van geweld door de politie – afhankelijk van de mate van het geweld en de gevolgen – sprake is van een verdenking wegens (poging) doodslag of (poging) zware mishandeling en/of mishandeling. Dogmatisch gezien is dat op zichzelf juist. In de praktijk betekent dit echter dat wanneer het tot een veroordeling komt van een politiefunctionaris, de omstandigheden waaronder deze zijn / haar werk moet doen, de eventuele ambtsplicht en het feit dat er absoluut geen sprake was van enige vorm van doelopzet in de regel worden verdisconteerd in de strafmaat. Ook een verminderde schuld in de zin van verwijtbaarheid, bijvoorbeeld omdat er in de gegeven situatie begrip is voor een beoordelingsfout bij de toepassing van geweld op basis van de Ambtsinstructie en/of een verwijtbare maar begrijpelijke overschrijding van de grenzen van de proportionaliteit en subsidiariteit, of een beoordelingsfout bij de inschatting van een dreiging, etc. wordt verdisconteerd in de strafsoort en -maat.

In het huidige strafrechtelijke toetsingskader wringt het dat politiefunctionarissen, die naar eer en geweten getracht hebben hun werk te doen – soms met gevaar voor hun eigen veiligheid – en daarbij onvrijwillig in een situatie zijn gekomen dat zij geweld hebben gebruikt, strafrechtelijk worden vervolgd wegens relatief zware doleuze delicten als (poging) doodslag en (poging)zware mishandeling. Een relatief geringe straf of zelfs een ontslag van alle rechtsvervolging, vrijspraak of een (voorwaardelijke) seponering voelt voor veel politiemensen als een doekje voor het bloeden. Men is soms jarenlang onderwerp van onderzoek geweest waarbij gekeken is of men opzettelijk iemand van het leven heeft willen beroven dan wel

(zwaar) letsel heeft willen toebrengen, terwijl dat nimmer hun intentie is geweest. Dat de huidige praktijk in strikt juridische zin op zich juist is, staat wat mr. Van Barneveld betreft niet ter discussie. Dat neemt niet weg dat het een buitengewoon onbevredigende situatie is die onderkend moet worden en zo mogelijk opgelost. Dit is niet alleen in het belang van politiemensen maar ook in het belang van de samenleving. Het is niet ondenkbeeldig dat politiemensen geen geweld aanwenden uit angst voor strafrechtelijke consequenties, terwijl het algemeen belang dat eigenlijk had vereist.

In de ogen van mr. Van Barneveld zou met de stelselherziening gestreefd moeten worden naar een strafrechtelijke beoordeling van geweldsaanwending door politiemensen, die meer recht doet aan 'een verminderde anterieure verwijtbaarheid'.

Slotopmerkingen

Met dit artikel, waarin de knelpunten zijn omschreven, hopen wij bij u de bewustwording te hebben geactiveerd van niet alleen de 'koude' juridische aangelegenheden, maar ook wat dit voor betrokken functionaris betekent wanneer deze hiermee van doen krijgt. Het integriteits- en rechtvaardigheidsgevoel kan onder grote druk komen te staan, wat verstrekkende gevolgen kan hebben. Het zoeken van hulp is hierbij aan te bevelen want hoe lang een proces ook duren kan, ooit is er een einde. De vraag die dan rest is: Hoe is het psychisch gesteld met onderhavige functionaris?

Het voornemen bestaat in een volgende uitgave van de Jachtopzichter in te gaan op het spanningsveld / juridische positie van opsporingsambtenaren die geweld hebben aangewend.

Tekst: Joop Assink & Herbert Hoekerswever

Boswachters en hulpdiensten werken beter en sneller samen

Milieuboa's, boswachters van Staatsbosbeheer met handhavingsbevoegdheden, gaan intensiever samenwerken met de politie, brandweer en andere hulpdiensten. Wat betekent dit voor hun werk? Hoe veranderen de toezichttaken? Boswachter Thomas Peek deelt zijn ervaringen.

Staatsbosbeheer heeft de wettelijke taak om zo'n 265.000 hectare aan Nederlandse bossen, natuur en landschappen te beheren. De boswachters zijn gastheer. Zij zorgen dat bezoekers er graag komen en ze beschermen de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de gebieden. Milieuboa's – boswachters met handhavingsbevoegdheden – zijn naast gastheer ook handhaver. Ze controleren of de huisregels en de regels op het gebied van natuur en milieu worden nageleefd. Om deze taak optimaal te kunnen vervullen, werken de boswachters van Staatsbosbeheer aan professionalisering en aan meer samenwerking met politie, brandweer en andere hulpdiensten. In de praktijk levert de samenwerking grote voordelen op voor alle partijen, vertelt boswachter Thomas Peek, werkzaam in Noordwijk en omstreken.

Intensiever samenwerken

'De gedachte achter de samenwerking is simpel', zegt Peek. 'Het zorgt ervoor dat boswachters en hulpdiensten elkaar beter en sneller kunnen vinden als ze elkaar nodig hebben.' Om dat te realiseren, waren enkele praktische aanpassingen nodig. Zo worden medio 2017 alle boswachters van Staatsbosbeheer aangesloten op C2000, het landelijke communicatiesysteem waarmee alle hulpverleningsdiensten werken. Op C2000 komen 24/7 meldingen binnen van bijvoorbeeld overlast, ongelukken en geweld.

Wegwijs

Via portofoons krijgen boswachters allerlei meldingen voor hun gebied binnen. Peek vertelt: 'In natuurgebieden dragen boswachters een grote verantwoordelijkheid. We zijn vaak als eerste ter plaatse als er iets mis is. Duinen, bospaden en fietspaden hebben geen duidelijke aanduiding, zoals een straatnaam. Dit maakt het voor andere hulpdiensten moeilijk om snel de juiste plek te bereiken. Boswachters kennen het gebied als hun broekzak. Horen wij dat ergens iets mis is – er is bijvoorbeeld een gewonde mountainbiker gesignaleerd – dan kunnen wij daar snel naartoe om eerste hulp te bieden en andere hulpdiensten naar de plek te leiden.' In de portofoons zitten gps-trackers, zodat de landelijke meldkamer kan zien wie zich waar in een gebied bevindt. De medewerkers van de meldkamer kunnen zo ook boswachters gericht op een locatie afsturen. Omdat ze in dit soort situaties met geweld

te maken kunnen krijgen, hebben boswachters handboeien op zak. Ook moet iedere milieu-boa jaarlijks een toets afleggen voor geweldbeheersing en aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden. Peek: 'We leren hoe we om moeten gaan met geweld. Wat doe je als een situatie escaleert? Wat kun je vóór die tijd doen om de boel te sussen?'

Efficiënte hulpverlening

Met de versterkte samenwerking geeft Staatsbosbeheer invulling aan de oproep van de minister van Veiligheid en Justitie om de samenwerking tussen boa's en hulpdiensten te versterken. Door krachten te bundelen en intensief in contact te blijven, helpen de diensten elkaar. Zodat ze uiteindelijk samen het maatschappelijke doel dienen: een prettige leefomgeving. Als ervaren boswachter weet Peek als geen ander hoe waardevol die samenwerking kan zijn. Hij heeft al meerdere situaties meegemaakt waarin hij de steun van hulpdiensten niet wilde missen. 'Op een dag kwam ik een grote auto met geblindeerde ramen tegen, midden in het bos. Ik kon niet zien wie of wat erin zat of lag en wist niet goed wat ik hiermee aan moest. Toen ik via mijn portofoon het kenteken doorgaf aan de meldkamer, bleek dat deze auto op naam stond van iemand die bekend was bij de politie. Daarom nam ik als boswachter afstand. De politie nam het van me over en handelde alles veilig af.' Andersom zijn boswachters van grote waarde voor hulpdiensten. Peek vertelt dat brandweer en Staatsbosbeheer elkaar bij bijvoorbeeld duinbranden heel goed kunnen helpen. 'Wij fungeren dan als gids. Waar kan de brandweerwagen komen? Waar moeten we rekening houden met waterwingebied?' Daarnaast anticiperen boswachters en brandweerpersoneel op noodgevallen door samen oefeningen te doen. 'We brengen soms een brand in scène en volgen de protocollen om die brand zogenaamd te blussen. Dan pas komen we er daadwerkelijk achter hoe het contact moet verlopen, waar obstakels liggen en wat dus efficiënter kan.'

Bredere samenwerking

De nieuwe samenwerking werpt in Noordwijk nu al zijn vruchten af. Peek merkt dat de lijnen tussen de verschillende hulpverleners en handhavende organisaties korter zijn, werkzaamheden beter op elkaar afgestemd worden en betrokkenen actief zoeken naar mogelijkheden om elkaar te versterken. 'We weten elkaar te steeds meer te vinden. Ik heb weleens meegemaakt dat hulpdiensten bij een incident met geen enkele boswachter contact hadden gezocht en vervolgens halverwege het bos tegen een dichte slagboom aan reden. Die zaagden ze dan maar kapot. De volgende ochtend zaten de boswachters met de schade. Dat soort situaties voorkomen we nu. We zijn optimaal functioneel voor het gebied en iedereen die daarbinnen hulp nodig heeft.' In de toekomst zal de samenwerking vermoedelijk steeds breder worden. De boswachters van Noordwijk werken bijvoorbeeld regelmatig samen met de boa's van Katwijk. En zo duiken door heel het land samenwerkingsverbanden op tussen boa's en hulpdiensten die samen met burgers zorgen voor veilige, mooie natuurgebieden. Boa's dragen een grote verantwoordelijkheid als samenwerkingspartners; ze kunnen een onmisbare schakel vormen. Peek: 'Zoeken we allemaal naar het voordeel van samenwerken, dan kunnen we krachten bundelen en samen optimaal dienstbaar zijn!'

Uit: ToeZine, 2 mei 2017

Dit is een artikel van ToeZine. ToeZine biedt professionals in toezicht, handhaving en inspectie wekelijks verdiepende artikelen over ontwikkelingen in het vakgebied. Meld u aan op www.ToeZine.nl en ontvang iedere maand een overzicht van de meest recente artikelen in uw mailbox.

Naschrift:

De redactie heeft Thomas Peek, lid van de KNVvN, benaderd voor een toelichting op het artikel. Peek: "Het kan voor boa's zeer nuttig zijn om eens bij de lokale brandweer en hulpdiensten te informeren naar de protocollen die zij hebben voor calamiteiten in het buitengebied. En om, als dat mogelijk is, zo'n protocol te testen met een praktijkoefening. Het gebeurt maar al te vaak dat wat op papier staat, niet meer strookt met de werkelijke situatie in het veld. Ben je bij brandweer en hulpdiensten eenmaal in beeld, dan doen ze eerder een beroep op je voor informatie en ondersteuning bij calamiteiten."

Independent Power Sources: overall 230 VAC

IPS is mobiele elektriciteit, te gebruiken door iedereen die elektriciteit nodig heeft waar die niet voorhanden is. Inzetbaar in afgelegen gebieden of te gebruiken als extra capaciteit. Altijd stroom voor de koelkast of koelbox, voor verlichting in de schafkeet of voor het opladen van telefoon of tablet. Maar ook in het buitengebied voor het opladen van (accu's voor) elektrische gereedschappen zoals kettingzagen en accuschroefmachines; voor onderhoud aan hoogzitten of werken in het veld.

IPS750Li-500 (basismodel)	
Continue vermogen bij 25°C	400 W
Continue vermogen bij 40°C	350 W
Piekvermogen	900 W
Uitgangsspanning/frequentie	230VAC +/-3%, 50Hz +/-0.1%
Temperatuurbereik	-20 tot +45°C
Gewicht	17 kilo
Afmetingen	h33 x b33 x d33 cm

Advies verkoopprijs ex. BTW € 1.479,00

Meer info: independentpower.nl

Stevige wandellaars met quick-lock

Het Finse merk Nokian Footwear introduceert de Kevo Outlast, een echte outdoorlaars waarmee je alle weersomstandigheden trotseert. De laars is gemaakt van stevig natuurrubber en geschikt voor koude en warme temperaturen. Je wandelt er prettig mee door de sneeuw, door waterplassen en over rotsachtig terrein. Aan de bovenkant bevindt zich een quick-lock waarmee je de laars naar eigen kuitmaat kunt verstellen.

De Nokian Kevo is geheel waterproof en het rubber blijft flexibel tot een temperatuur van min veertig graden Celsius. De laarzen lopen erg comfortabel dankzij de fijne hielstructuur en de schokdempende zool. Ze hebben een zeer goede grip op nagenoeg elke ondergrond.

De handgemaakte wandellaarzen zijn ideaal voor actieve buitenmensen, paardenliefhebbers en wandelaars. Dankzij de stalen neus en de extra verstevigde zool zijn ze ook erg goed te gebruiken als werklarzen.

Winkeladviesprijs € 159,00

Voor informatie over verkooppunten: nokianfootwear.com

Primos Double Bull Tri Stool

Een compact, handig stoeltje met een stalen frame; in een beweging neer te zetten. De rugleuning is sterk genoeg om je rug te steunen wanneer je er tegenaan gaat hangen. Door de driehoekige vorm van de zitting hebben je benen voldoende ruimte om snel op te kunnen staan.

- Eigen gewicht 2,94 kg;
- Draagvermogen tot 135 kg;
- Stalen constructie met stevige rugleuning;
- Nieuw 'Truth' Camouflage patroon;
- Inclusief handige draagriem;
- Kunststof klemgreep houdt de poten bij elkaar tijdens transport.

Adviesverkoopprijs € 59,95

Verkrijgbaar bij de Jachtwinkels in Nederland

Jachtopzichter krijgt Petrosino

Jachtopzichter Rob Mulder uit Steenbergen heeft onlangs een onderscheiding gekregen van de politie Midden- en West-Brabant voor zijn werk als 'groene boa'. En dat is bijzonder, want de zogeheten Petrosino wordt normaal uitgereikt aan agenten die een waardevolle bijdrage hebben geleverd tegen criminaliteit. Slechts incidenteel gaat de oorkonde naar externen, zoals buitengewoon opsporingsambtenaar Mulder. Hij kreeg de oorkonde, die is vernoemd naar een New Yorkse politieagent, samen met twee collega's, omdat ze een grote hennepkwekerij hebben ontdekt in het buitengebied. 'Veel details kan ik er niet over geven', vertelt hij. 'Het is nog in onderzoek. Maar de politie heeft daardoor heel wat verdachten op kunnen pakken.'

Wekelijks een hennepdump

Voor Mulder betekent de oorkonde niet alleen erkenning voor hemzelf, maar vooral ook voor al zijn collega's in het buitengebied. 'De politie had nooit in de gaten hoeveel werk wij deden op het gebied van de hennepkwekerijen. Dit was dus een leuke verrassing', zegt hij. 'Ik kom echt wekelijks een hennepdump tegen', zegt Mulder. 'Echt wekelijks. Dat kan van een paar zakken tot wel honderd tot honderdvijftig zakken vol pootaarde zijn. Wat mij betreft legaliseren ze het direct, dan zijn wij van de ellende af. Niet alleen de natuur, maar ook de vegetatie gaat erdoor kapot.'

Vreemdgaanders

Mulder werkt voor verschillende instanties, onder andere de WBE Steenbergen, Staatsbosbeheer en Brabants Landschap. 'In al die jaren heb ik heel wat meegemaakt. Schietpartijen, vechtpartijen. Maar de laatste vijf, zes jaar nemen hennepkwekerijen in het buitengebied een grote vlucht.' Mulder kan uit vele jaren ervaring putten, hij loopt inmiddels alweer meer dan veertig jaar rond in het buitengebied. Iedere dag is verschillend. 'Als ik een boek zou schrijven over alles wat ik heb meegemaakt, dan zouden er heel wat huwelijken stranden', lacht hij. 'Ik heb heel wat vreemdgaanders betrappt in het bos.'

Hoewel de jachtopzichter al weer heel lang rondloopt in het buitengebied, denkt hij voorlopig nog niet aan stoppen. 'Ik vind het hartstikke leuk om met jongeren op stap te gaan en kennis over te brengen. Zeker als ze gemotiveerd zijn', zegt hij. Hij lacht: 'Alleen noemen ze me tegenwoordig opa.'

Bron: BN de Stem

Drones

Hieronder treft u een overzicht van hoe om te gaan met drones. Ook binnen het werkgebied van de groene boa is de aanwezigheid van drones geen onbekende materie meer. Naar ons idee is dit een handig overzicht dat ook onder politiemedewerkers is verspreid; althans binnen ons werkgebied.

Gebruik

Bij het aantreffen van een drone is het van belang te achterhalen of het gaat om hobbymatig of recreatief gebruik en om commercieel of bedrijfsmatig gebruik. Voor het commercieel/bedrijfsmatig gebruik van een drone gelden strengere regels en zal een piloot aan andere eisen moeten voldoen dan bij hobbymatig/recreatief gebruik. Gewichtsbeperkingen, brevetten en ontheffingen, et cetera, gelden alleen bij het commercieel/bedrijfsmatig gebruik. Neem bij een vermoeden van commercieel/bedrijfsmatig gebruik altijd contact op met de unit Luchtvaarttoezicht van de Dienst Luchtvaartpolitie.

Verbod

Samengevat is het bij hobbymatig/recreatief gebruik verboden te vliegen:

- Boven mensenmenigten;
- Boven bebouwing;
- Buiten het zicht (van de piloot);
- In het donker;
- Hoger dan 120 meter;
- Boven provinciale wegen en auto- en autosnelwegen;
- Boven haven- en industriegebieden;
- Boven vaar- en voertuigen;
- Boven kunstwerken en spoorlijnen;
- Binnen een straal van 3 km van:
 - Ongecontroleerde (kleine) luchthavens;
 - Heliports;
 - Zweefvliegtuigvelden;
- Binnen een gecontroleerd luchtruim van:
 - Schiphol, Rotterdam-The Hague Airport, Eelde, Maastricht Aachen airport, Eindhoven en de militaire luchthavens
- In (tijdelijke) gesloten luchtruimen:
 - Dit kan zijn tijdens grote evenementen
 - Het Binnenhof
 - Enkele Koninklijke paleizen

Overtreding

Neem bij een vermoedelijke overtreding contact op met het team Luchtvaarttoezicht T 088-6623616 en @: dlvpvt@klpd.politie.nl.

Handel als volgt:

- Stel identiteit piloot vast
- Maak pv van bevindingen op
- Neem de gegevensdrager/memorycard uit de drone in beslag
- Het team Luchtvaarttoezicht draagt zorg voor de verdere afhandeling
- Is er sprake van schade: adviseer partijen om dit onderling te regelen

Dronekaart

Om te zien waar wel en waar niet mag worden gevlogen, kijkt u op de dynamische kaart van het Kadaster (kadaster.nl/dronekaart). Hierop staan gebieden waar het verboden is om met een drone te vliegen: Drone no-fly zones. Naast de gebieden aangegeven op deze kaart bestaan de zogenaamde Natura 2000 gebieden. Regels omtrent deze gebieden zijn verwerkt in de Wet natuurbescherming.

Online informatie

Algemene informatie voor de piloot van een drone is beschikbaar op de website van de rijksoverheid: rijksoverheid.nl/drones. Algemene informatie voor de Politie is beschikbaar op het intranet van de Nationale Politie: Intranet/drones

Commercieel/bedrijfsmatig gebruik drones

Drones worden veelvuldig ingezet door bedrijven. Voor een commerciële/bedrijfsmatige inzet moeten deze bedrijven aan strengere voorwaarden voldoen. Vermoedt u een overtreding met commercieel/bedrijfsmatig gebruik van een drone, neem dan altijd contact op met de unit Luchtvaarttoezicht voor verdere afhandeling T 088-6623616 en @: dlvpvt@klpd.politie.nl.

Dienst Luchtvaartpolitie van het Korps landelijke politiediensten (KLPD)

Tekst: Joop Assink & Herbert Hoekerswever

Tekst en foto: Reinier Broeks

Onderzoek naar stroperij

‘Wat ruist er door het struikgewas?’ is de titel van het eerste wetenschappelijk onderzoek naar stroperij in Nederland, door criminoloog Imke Palmen. De ondertitel van haar proefschrift is: Stroperij in Nederland aan het begin van de 21e eeuw: een exploratief onderzoek naar motivaties, werkwijzen en handhaving.

Omvang onderzoek

Palmen onderzocht het waarom (motivaties), het hoe (werkwijzen) en wat is er tegen te doen (handhaving). Ze heeft zich beperkt tot grofwildstroperij, illegale vogelvangst en roofvogelvervolging. Visstroperij is buiten het onderzoek gebleven. Palmen: “Het is een exploratief onderzoek dat de basis legt voor verdieping in alle aspecten van de stroperij. Ik wil met dit onderzoek echter niet claimen dat stroperij een groots probleem is wat ontegenzeggelijk aangepakt moet worden. Wel vind ik dat het onderwerp, gekaderd in het ruimere thema van wildlife crime, zeker niet genegeerd mag worden.”

Bewustwording

Palmen komt aan het begin van het interview direct tot de kern: “Er is meer mankracht en een betere samenwerking tussen partijen nodig om het toezicht te verbeteren.” Ze denkt in de eerste plaats niet aan de terreinbeherende organisaties (TBO’s) of overheden. “De samenwerking moet vooral van onderaf komen. Wandelaars, imkers, vogelaars, jagers, eigenlijk iedereen die veel in het buitengebied te vinden is, kan helpen bij het signaleren van verdachte situaties. De volgende stap is om zo’n waarneming te melden bij het bevoegd gezag. Dat kan een boa zijn, maar ook een wijkagent. En maak gebruik van WhatsApp groepen. Diverse gemeenten zijn bijvoorbeeld al via WhatsApp bereikbaar.” Palmen vindt dat mensen bewust gemaakt moeten worden van wat stroperij is en hoe het te herkennen is. Folders, websites, voorlichtingsbijeenkomsten en aandacht in de pers moeten de bevolking informeren over stroperij. Dat is volgens Palmen vooral de taak van de FBE’s, WBE’s, gemeenten en de TBO’s.

Verdachte omstandigheden

Ze heeft het niet opgenomen in haar scriptie maar Palmen kreeg steeds ongelovige reacties wanneer ze vertelde dat ze onderzoek deed naar stroperij. “Komt dat dan in Nederland (nog) voor?’, ‘Meen je dat werkelijk, hier, bij ons in de buurt?’. Als het publiek eenmaal weet wat stroperij is en waar het zich afspeelt, dan moet de sterke arm der wet het nog weten. Palmen: “Bij verdachte omstandigheden is het belangrijk om foto’s te maken en de exacte locatie te bepalen. Wees zo uitgebreid mogelijk in het vastleggen van de situatie. Beschrijf de verandering zoals afgebroken takken, omheining die is weggehaald, kapotgereden paden, dat soort dingen. Met die informatie op zak zoek je contact met lokale toezichthouders.”

Strafblad

Het grote probleem bij stroperij is dat het nauwelijks nog op de agenda staat. Toezicht en handhaving schieten tekort want er is geen geld en geen belang bij partijen. Palmen over deze vicieuze cirkel: “Als uit onderzoek blijkt dat budget vrijgemaakt moet worden voor het tegengaan van stroperij, is er misschien wel geld beschikbaar. Maar er is geen geld voor het onderzoek, want er is geen belang. Er wordt dus geen data verzameld waardoor er geen argumenten komen om toezicht te gaan houden en te gaan handhaven.” Een doekje voor het bloeden is misschien dat als meer bekend gemaakt wordt dat stropen een economisch delict is en een strafblad oplevert, daar een preventieve werking vanuit gaat. Alle beschikbare middelen moeten worden ingezet om stroperij terug te dringen.

Motivaties

Onder jagers heerst het romantische beeld dat vooral gestroopt wordt voor consumptie. Verhalen over stropers gaan daar eigenlijk altijd over. Maar het onderzoek van Palmen geeft een heel andere conclusie. Van de vijf onderzochte motivaties - financieel gewin, consumptie, recreatie, traditie en provocatie - is recreatie de sterkste drijfveer. Uit het onderzoek: ‘Recreatie blijkt daarentegen wel een overtuigende motivatie te zijn om te stropen. Vooral bij grofwildstroperij voert deze motivatie de boventoon. De kick, spanning en macht blijken moeilijk te weerstaan voor stropers. Vaak hangt hier een traditiegekleurde motivatie aan vast: van generatie op generatie wordt er gestroopt in sommige bevolkingsgroepen, het wordt als normaal ervaren en hoort als het ware bij het leven.’ Natuurlijk hebben stropers verschillende combinaties van motivaties om te stropen.

Opvallend is wel dat ‘consumptie’ door ‘recreatie’ voorbij is gestreefd. Palmen over deze verrassende conclusie: “Recreatie als motief klinkt heel vriendelijk maar niets is minder waar. Ze stropen voor (ont)spanning, afleiding en sensatie. De recreatievariant kan men met vrienden doen, het is een uitdaging om een dier op te jagen, het is spannend, vaardigheden kunnen geoefend worden en bepaalde middelen zoals vuurwapens worden gebruikt. Daarnaast is het stropen vaak een ‘spel’. Stropers weten dat wat ze doen illegaal is, en ze weten dat er handhavers naar hen op zoek zijn. Zo zijn ze zelf niet alleen opjager maar worden zelf ook opgejaagd.”

Geschikte prooi

Stroppers maken steeds afwegingen bij de keuze van hun prooi. Allereerst moet wild beschikbaar zijn. Dat lijkt logisch maar niet al het wild komt overal voor. Wilde zwijnen leven geconcentreerd in een paar gebieden in Nederland; het ree bevolkt bijna ons hele land. Nadat het dier gedood is moet het te verbergen zijn om het later onbezorgd op te kunnen halen. En sommige stroppers moeten het kwijt kunnen aan de handel of aan consumenten. Genietbaarheid wordt bepaald door hoe leuk het is om een bepaald dier te stropen. Zo kan een bok even beschikbaar en waardevol zijn als een geit maar toch leuker om te stropen.

Middelen

Bij het stropen van grofwild gebruiken stroppers onder andere geweren, kruisbogen en lange honden. Terwijl strikken en klemmen ook nog steeds gebruikt worden. Stroppers kiezen een middel wat het beste past bij de situatie en wat het meest effectief is. Rond kerst en de jaarwisseling valt een gewerschot niet op; burgers horen het verschil niet met vuurwerk. Georganiseerde stroppers voeren vooraf verkenningen uit om te zien of er toezichthouders actief zijn. Vervolgens gaan ze met meerdere auto's op pad zodat de auto met de verboden middelen en eventuele buit, weg kan komen als ze onverhoeds toch worden aangehouden.

Meldpunten

Uit het onderzoek blijkt duidelijk dat stroperij bij de overheid en TBO's geen prioriteit heeft. Een goede aanpak van stroperij vraagt veel tijd, energie en kennis. Palmén is bezorgd: "De kennis vloeit langzaam weg en tijd is er niet want geld ontbreekt. Daardoor berust de pakkans op een extreem grote toevalsfactor. Zolang stroperij niet vaker wordt gemeld en de overheid het niet ziet als een probleem, dan blijft handhaving uit en hebben stroppers vrij spel. Meer meldingen over stroperij kan helpen de problematiek in kaart te brengen maar bestaande meldpunten lijken echter niet (allemaal) goed te werken. Sites zijn niet up-to-date of zelfs onbereikbaar. Wanneer men contact zoekt komt er geen reactie."

Toekomst

Palmén eindigt het interview zoals ze begon: "Er is duidelijk nog veel werk aan de winkel om stroperij in Nederland goed in beeld te krijgen en toezicht en handhaving te verbeteren. Mijn scriptie biedt in ieder geval genoeg aanknopingspunten voor verder onderzoek."

De scriptie 'Wat ruist er door het struikgewas?' is te downloaden van www.ubvu.vu.nl/pub/fulltext/scripties/14_2600791_0.pdf

Permanente Her- en Bijscholing, module 2 - Milieu Specifiek

SUCCES

Een jaar geleden heeft de vereniging besloten om de PHB aan te bieden; speciaal voor de groene handhavers. En dat hebben we geweten. In totaal zijn er meer dan 180 groene boa's opgeleid. Dat varieerde van individuele jachtopzichters tot provinciale handhavers en groene boa's werkzaam bij een Regionale Uitvoeringsdienst. Veel organisaties en samenwerkingsverbanden hebben besloten om een in-company cursus aan te vragen op eigen locatie. Zo was het mogelijk om maatwerk te leveren voor de boa's en werkte het kosten- en tijdbesparend.

Trots

Ondanks dat de exameneisen bestonden uit een herhaling van de 'basisopleiding boa', is het ons gelukt om de cursUSDagen leerzaam, boeiend en zeer interactief te houden. Dat is mede te danken aan de wijze waarop de docenten de cursUSDagen hebben geleid. Ze deden dat niet alleen als instructeur, maar ook als coach. De cursisten werden zo geprikkeld om na te denken en actief deel te nemen. Actief leren was dan ook de insteek. Met een slagingspercentage van meer dan 94 % mogen we als vereniging heel trots zijn.

PHB 2

Ook de tweede module, Milieu Specifiek, wordt binnenkort aangeboden door de vereniging. De ontwikkeling van de syllabus is zo goed als klaar en de cursUSData worden binnenkort bekend gemaakt op onze website. Uiteraard kunnen organisaties contact met ons opnemen om een in-company cursus af te spreken.

Inhoud

De nadruk van deze 2e module ligt sterk op de Wet economische delicten (Wed) en de sfeerovergang tussen toezicht en opsporing. Voor veel groene boa's is de overgang tussen toezicht en opsporing minder relevant, maar dat is nu eenmaal de eis vanuit de overheid. De domein 2 boa moet daar kennis van hebben. De Wet economische delicten is wel voor iedereen van belang. Wanneer moeten de bevoegdheden van het Wetboek van Strafvordering gebruikt worden en wanneer die uit de Wed? Moet er sprake zijn van een verdachte of is een aanwijzing voldoende? Kan ik medewerking vorderen? Deze en nog veel meer vragen worden beantwoord in de 2e module. Diverse artikelen uit de nieuwe Wet natuurbescherming zijn opgenomen in de Wed. Dit zal tijdens de cursus de basis zijn om de Wed goed te leren kennen. Specifieke exameneisen zijn te vinden op de website van Exameninstelling Toezicht en Handhaving - ExTH (www.exth.nl).

Inschrijven

Individuele inschrijving kan binnenkort via de website van de KNVvN (www.natuurtoezicht.nl). De cursussen worden gehouden in Ruinen, Loenen (GD), Oisterwijk en Bergen op Zoom. Voor informatie over een in-company cursus kan er gemaild worden met PHB@natuurtoezicht.nl.

Tekst: Aart van der Sluijs

BOA-opleidingen dit jaar tot 100% vergoed

Hebt u werknemers die een BOA-opleiding hebben gedaan (of nog gaan doen) in de periode van 1 januari t/m 31 december 2017?

Dan kunt u ook dit jaar via de VBNE een vergoeding krijgen voor de kosten van de opleiding. Dit jaar kan die vergoeding oplopen tot 100% van de opleidingskosten. De ministeries van EZ en V&J financieren de regeling.

Let op: de procedure van de aanvraag is iets anders dan vorig jaar: samen met uw aanvraag stuurt u meteen ook de factuur mee van de opleiding. Meer informatie over de aanvraagprocedure vindt u per 1 oktober op onze website: www.vbne.nl. U helpt ons enorm als u uw aanvraag mét factuur zo snel mogelijk indient.

d.nijland@vbne.nl

Bron: VBNE nieuwsbrief

Coachingsregeling 2017

U kunt nog gebruik maken van de Coachingsregeling 2017. De regeling is open van 1 april 2017 tot en met 15 december 2017. Bij coaching wordt aan de hand van doelstellingen van de medewerker zelf, op zoek gegaan naar nieuwe kennis en inzichten. Aanvragen worden behandeld volgens het principe 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt'.

De vergoeding voor de werkgever bedraagt maximaal € 2.820,00 per deelnemer en per jaar en zal nooit hoger zijn dan 50% van de werkelijke kosten. Vorig jaar is de VBNE namens sociale partners gestart met deze regeling

Aanvragen kan met het aanvraagformulier. Meer informatie staat in het reglement en notitie met hoofdlijnen vbne.nl/productdetails/coachingsregeling-2017

Bron: info@vbne.nl

Hausse aan gps-diefstallen bereikt Limburg

Na diefstallen in Zeeland en Noord-Brabant moeten ook Limburgse, agrarische ondernemers het ontgelden. Er is een hausse aan gps-diefstallen door Zuid-Nederland, dus houd uw erf goed in de gaten. Bij zeker vier agrariërs op Tholen is begin september het GPS-systeem uit de tractor gestolen. Eerder was het in Woensdrecht ook al prijs, melden BN DeStem en De Telegraaf. Op Facebook verschijnen inmiddels ook meldingen van vijf diefstallen in Holst (Roerdalen) en drie bij de Sluffert (Echt-Susteren). Dergelijke zaken passen bij het beeld dat het platteland steeds verder criminaliseert. De LLTB en LTO wijzen hier al jaren op bij het kabinet. Midden september vond een debat plaats in de Tweede Kamer over de inzet van drones door de LLTB, bij de opsporing van hennep tussen de maïs. Eén van de vele voorbeelden van criminaliteit in het buitengebied, waarvan boeren en tuinders ernstige overlast ondervinden.

Bron: lltb.nl

Een vruchtbare middag

Het was eind september, begin oktober. Goed weer en vlak voordat de kleinwildjacht begint. Altijd interessant om juist dan in je veld te zitten. Dat is het eigenlijk altijd wel, maar zo vlak voordat de jacht opengaat, moet je toch wel extra alert zijn. Er is volop wild, de gewassen zijn van het land dus het wild laat zich goed zien. Niet alleen aan ons, maar ook aan diegene die geen jachtakte hebben en toch graag willen 'jagen'.

Ik had die middag om twee uur bij mij afgesproken met een collega van de 'vliegende'. We zouden die middag doortrekken tot donker. Hij was zoals altijd keurig op tijd. Onder het genot van koffie en een koek een plan van aanpak gemaakt. We zouden een grote ronde maken en ruim tegen donker weer bij mij in het veld zijn.

We gingen met zijn vierwielangedreven auto; onopvallend en veel snelheid. Na een ronde door mijn veld en niets bijzonders opgemerkt te hebben, trokken we een andere polder in. Het was niet druk. Een enkele boer was nog met wat resten mais bezig om van het land te krijgen.

Langs het kanaal was het wel iets drukker. Maar alleen met wat oudere mensen die daar de vaste visstek hebben. Die lui hebben we al zo vaak gecontroleerd, daar hoef je niet meer naar te kijken. Die hebben alles netjes voor elkaar. Na ongeveer een kilometer kwam er een grote draai in het kanaal en daar is het dan ook twee a drie keer zo breed. Zie ik plotseling in het riet een auto staan; zodanig dat hij niet op moest vallen. Maar je hoeft een aap niet te leren klimmen. Ik zei tegen mijn maat om iets verder door te rijden en dan lopen we terug. Daar staat een auto en dat klopt niet. We zetten onze auto weg en liepen driehonderd meter terug. Heel stil het riet in en ja hoor, bingo! Een vent met vier hengels en naar later bleek ook nog twee palingrepen. Dus dat was mooi. Geen vergunning dus dat was gemakkelijk: Een dikke prent en het spul in beslag genomen, alles netjes afgewerkt; een leuke zaak.

Wij weer verder. De middag kon al niet meer kapot. We namen nog wat polders mee en stukken buitengebied die altijd wel interessant zijn. Maar zonder bijzonderheden, en gingen richting mijn veld dat nog wel een kilometer of zes verder lag toen we een auto zagen rijden op een zandweg. Met een aanhanger er achter die nogal zwaar beladen was. Wij stopten om hem met de kijker beter te kunnen observeren. Wij zagen allebei dat er een soort sloopafval op lag: latten en puin. We keken elkaar aan en zeiden tegelijk: "Dat is niet goed." Dus het gas erop en ernaartoe en ja hoor, die vent was doodleuk zijn aanhanger met puin aan

het lossen in een droge sloot. Dus weer bingo! Dit zijn ook leuke verhalen; niet voor hem, wel voor ons. Na de zaak afgewerkt te hebben gingen we weer verder.

Nu eerst maar een frietje eten voordat we weer terug naar mijn veld gingen. Dat kwam ook mooi uit met het avondlicht. Na de vette hap richting mijn veld gereden kwamen we daar mooi tussen licht en donker aan. Ik zei tegen mijn maat: We nemen de buitenkant, want als ze een haas willen vangen is het daar te doen. In het bos ging dat niet meer. We reden zo mooi zonder licht langs de buitenkant tot dat ik een jogger zag lopen met een hond los. Ik zei even te stoppen. Dan konden wij hem goed in de gaten houden. Iets verder komt hij bij een blok aan waar altijd hazen op liggen. Eens kijken wat die hond doet. Ik had zo'n raar voor gevoel en ja hoor, ze waren daar en daar stooft de hond de wei in achter een haas aan. De jogger deed geen enkele moeite om de hond terug te laten komen, dus dat was aanleiding genoeg om in te grijpen. Wij ernaartoe. Op tien meter gestopt, mijn maat eruit en riep de man aan: "Meneer, politie, staan blijven." Maar de kerel begon harder te lopen. Nou had hij pech want mijn maat liep regelmatig marathons dus die kon er ook wat van. Maar hij moest toch flink aan de bak: pas drie bospaden verder vlak bij die vent zijn auto had ie hem. Mijn maat legitimeerde zich en verzocht hem de hond bij zich te roepen. Inmiddels was ik ook gearriveerd en zag in de verte de hond al aankomen. En jawel, met een haas! De hond was een kruising hazewind-fox, maar hazen vangen kon hij. Weer een mooie zaak. Super, het zat deze middag wel erg mee. Een hele vruchtbare middag maar het komt veel voor dat je niks hebt.

Zo zie je maar, het kan ook mee zitten en dat moet je af en toe ook eens hebben. Maar het is ook zo: Als je niet gaat, weet je zeker dat je niks kan pakken.

Ik wens ieder een goed jachtseizoen met veel Waidmannsheil.

Tekst: Cees van Geel

Eet smakelijk

Als de achterdeur opengaat, steekt het vriendelijke en erg verregende hoofd van de buurjongen om de hoek. "Goedemorgen Jos, al wakker? Heb je nog wat kunnen schieten vannacht? En een bakske koffie graag, want dat gaat er wel in met dit beestenweer." Hij komt regelmatig langs om wild te halen voor zijn familie wat we dan meestal ruilen tegen een zak aardappelen, een kistje fruit of wat groenten. Een aardige knul en een van de weinigen die liever buiten is dan dat hij de hele dag achter zijn computer zit te gamen.

Met een dampende bak koffie gaan we bij de houtkachel zitten. "Op school hebben we het gehad over de voedselindustrie. Fipronileieren, hormoonvlees en zelfs afgekeurd paardenvlees komt gewoon op je bord. Waar zijn we met z'n allen mee bezig?" Ik knik instemmend en bedenk dat menig kind amper weet waar de kipfilet of schouderkarbonade vandaan komt. Hij blijft ernstig kijken en ik zie dat hij ergens mee zit. Als ik vraag wat er is, komt het hoge woord er uit: "Ik vertrouw die voedselindustrie niet zo erg meer. Er is iedere keer wel wat. We verbouwen onze eigen groenten, maar ik zou ook graag zorgen voor ons eigen vlees. Zou je me het vak willen leren? En voordat je er over begint, mijn ouders vinden het goed." Ik val bijna van mijn stoel van verbazing, maar ook van blijdschap. Niet mooiers dan dat ik mijn kennis over kan dragen aan de volgende generatie.

We gaan meteen op pad om wat fazantenstrikjes te zetten. We lopen een stuk ruw terrein in waarvan ik weet dat de fazanten er graag zitten. Op een wat open stukje ga ik op mijn knieën zitten. "En nu goed opletten," zeg ik. Met een plantschopje maak ik een klein gaatje in de grond, groot genoeg voor de fazant om zijn kop in te steken. Vervolgens leg ik zorgvuldig een klein strikje, gemaakt van nylondraad om het gaatje en zet het met een haring stevig vast. Beetje graan onderin het kuiltje en klaar. De buurjongen kijkt gespannen mee maar snapt niet hoe we zo een fazant gaan vangen. "Dat gaat echt niet werken Jos, die fazanten zijn niet gek." "Dat gaat prima werken. Als de fazant zijn kop in het gaatje steekt, dan vallen zijn nekveren wat open.

Als hij weer opkijkt nemen die kleine veertjes het lichte nylon strikje zonder problemen mee. Altijd je strikken tellen, want dan weet je ook wat je weer weg moet halen. En nooit teveel zetten, want je vangt zonder problemen een heel gebied leeg. En als de jachtopzichter merkt dat zijn wildstand flink terugloopt dan ben je zo de klos. Ze starten zo een project in dit gebied en dan heb je meteen een stel groene handhavers hier." Ik zit aardig te 'preken', merk ik. Maar ja, hij zal nog veel moeten leren. Met nog wat aanwijzingen zet de buurjongen de andere strikken en ondertussen vertel ik over het gebied en de levenswijze van de fazanten. De beste leerschool blijft toch de praktijk. Als ik hem zo bezig zie, denk ik glimlachend terug aan het gesprek met de jachtopzichter over zijn opleiding PHB. Alleen maar theorie en een meerkeuze examen. Het examen van mijn buurjongen is morgen. Dan zien we wat we gevangen hebben ...

De volgende ochtend vroeg gaan we kijken. In drie van de vijf strikken ligt een fazant. Trots haalt de buurjongen ze eruit. "Nu weet ik waar het vlees vandaan komt, wat voor leven hij heeft gehad en wat hij gegeten heeft. Heel wat beter dan hormoonvlees of Fipronileieren," zegt hij glimlachend. Hij heeft volkomen gelijk. Of je nu jaagt of stroopt, je weet waar het vlees vandaan komt. Iets waar veel Nederlanders geen flauw benul meer van hebben.

Tekst: Jos den Stroper

Foto: Harry Horvers®

TEEKWERENDE
KLEDING.NL

Heeft u last van teken
en wilt u tekenbeten voorkomen?
Wij hebben de oplossing!

“De kleding is optimaal afgestemd op bescherming tegen teken, zonder dat extra behandeling van kleding nodig is en met maximale aandacht voor uw gezondheid.”

100% veilig in gebruik
“Onze kleding is minimaal 80 keer wasbaar zonder dat deze zijn teekwerende werking verliest.”

Gemakkelijk en eenvoudig
online bestellen!

Teekwerendekleding
Industrieweg Oost 28
6662 NE ELST (GLD.)
Tel. 0481 - 36 41 41
www.teekwerendekleding.nl